

“การส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ไปจำหน่ายต่างประเทศ”

สรุปโดย ส่วนส่งเสริมตลาดไม้เศรษฐกิจ ฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ สำนักธุรกิจการตลาด

1. บริบท หรือความเป็นมา

การจำหน่ายสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) เพื่อการส่งออกต่างประเทศ นับเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีความสำคัญ และสร้างรายได้ให้กับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ซึ่งมีไม้สักเป็นไม้เศรษฐกิจหลัก โดยขั้นตอนการส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ไปจำหน่ายต่างประเทศมีการดำเนินการที่ต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน หลายหน่วยงาน เช่น กรมป่าไม้ กรมศุลกากร กรมการค้าต่างประเทศ ตัวแทนออกของ (Shipping) เป็นต้น ดังนั้น ผู้ส่งออกจึงจำเป็นต้องทราบขั้นตอนแนวทางการปฏิบัติในการส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ไปจำหน่ายต่างประเทศ เพื่อจะได้ปฏิบัติและดำเนินการได้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ที่หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดไว้

2. วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

การส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ไปจำหน่ายต่างประเทศ เมื่อผู้ซื้อสินค้าได้เลือกซื้อสินค้าไม้ โดยผู้ซื้อ – ผู้ขายทราบรายละเอียดของสินค้าไม้ที่จะตกลงซื้อขายแนชัดแล้ว ผู้ส่งออก/ผู้ขายจะดำเนินการตกลงเงื่อนไขการซื้อขายไม้ และการชำระเงินเพื่อการส่งออกสินค้าไม้ไปต่างประเทศกับผู้ซื้อ ซึ่งผู้ส่งออกจะเป็นผู้จัดทำเอกสารการตกลงการซื้อขายสินค้าไม้ และใช้เอกสารดังกล่าว ประกอบในการยื่นขออนุญาต และแจ้งความประสงค์ในการส่งออกสินค้าไม้ไปจำหน่ายต่างประเทศกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ไปจำหน่ายต่างประเทศในปัจจุบัน ผู้ส่งออกต้องดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนแนวทางในการปฏิบัติ รายละเอียด ดังนี้

2.1 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ไปจำหน่ายต่างประเทศ ดังนี้

ลำดับ	กฎ ระเบียบ คำสั่ง ฯ ที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงาน
1	พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติกักพืช(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551	-
2	ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการออกหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้า หรือการส่งออกป้อนราชอาณาจักร พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563	กรมป่าไม้
3	พระราชกำหนด พิกัดอัตราศุลกากร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2564	-
4	ประกาศกรมศุลกากร ที่ 228/2564 เรื่อง หลักเกณฑ์และพิธีการยกเว้นอากรและลดอัตราอากรศุลกากรสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน – สาธารณรัฐอินเดีย ลงวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2564	กรมศุลกากร
5	ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากร ตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565	กระทรวงการคลัง

ลำดับ	กฎ ระเบียบ คำสั่ง ฯ ที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงาน
6	ประกาศกรมศุลกากรที่ 96/2565 เรื่อง ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ลงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2565	กรมศุลกากร
7	ประกาศกรมศุลกากร เรื่อง กำหนดราคาศุลกากรสำหรับสินค้าไม้เป็นเกณฑ์ประเมินเงินอากรขาออก ลงวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2566	กรมศุลกากร
8	ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าตามความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ หรือการปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2548	กระทรวงพาณิชย์
9	ประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขอรับหนังสือสำคัญการส่งออก – นำเข้าสินค้า โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2554	กรมการค้าต่างประเทศ
10	ประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การตรวจคุณสมบัติของสินค้าทางด้านถิ่นกำเนิดที่จะขอใช้สิทธิพิเศษทางด้านภาษีศุลกากร พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2562	กรมการค้าต่างประเทศ
11	ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้ไม้พะยุงเป็นสินค้าที่ต้องห้ามให้ไม้ท่อน ไม้แปรรูป และไม้ล้อยางชนิดเป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาต และให้สิ่งประดิษฐ์ของไม้และถ่านไม้เป็นสินค้าที่ต้องมีหนังสือรับรองในการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. 2566 ลงวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2566	กระทรวงพาณิชย์
12	ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการอนุญาตให้ส่งไม้ท่อน ไม้แปรรูป และไม้ล้อยางชนิด ออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. 2566 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2566	กระทรวงพาณิชย์
13	คำสั่งกระทรวงพาณิชย์ ที่ 537/2566 เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการกรมป่าไม้พิจารณาอนุญาตให้ส่งไม้ท่อน ไม้แปรรูป และไม้ล้อยางชนิด ออกไปนอกราชอาณาจักร ลงวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2566	กระทรวงพาณิชย์

สำหรับการดำเนินการส่งออกสินค้าไม้ไปจำหน่ายต่างประเทศ ยังมีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องปฏิบัติในการส่งออกเพิ่มเติมอีก เนื่องจากข้อกำหนดของการนำเข้าสินค้าไม้ในแต่ละประเทศใช้ประเภทของหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดที่แตกต่างกัน อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐที่ควบคุมและดูแลเรื่องการส่งออก มีการปรับปรุงแนวทางปฏิบัติการส่งออกสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและสอดคล้องกับสภาวะการณปัจจุบัน อยู่เสมอ จึงทำให้มีการประกาศใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับใหม่ และยกเลิกระเบียบเดิม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการส่งออกสินค้าในบางขั้นตอน ดังนั้น ผู้ส่งออกจึงจำเป็นต้องติดตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการดำเนินการส่งออกสินค้าอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้ เพื่อให้การส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดไว้ และทันต่อระยะเวลาย่นจำกัดในการดำเนินการส่งออกไม้ให้กับผู้ซื้อสินค้า

2.2 ขั้นตอนในการส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ไปจำหน่ายต่างประเทศ

(1) ผู้ซื้อ - ผู้ขาย/ผู้ส่งออก ตกลงเงื่อนไขการซื้อขายสินค้าไม้/การชำระเงิน เพื่อส่งออกต่างประเทศ (Incoterm) หรือ International Commercial Terms หมายถึง เงื่อนไขในการส่งมอบสินค้าระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ ทำให้ทั้ง 2 ฝ่าย ทราบถึงขอบเขตความรับผิดชอบค่าใช้จ่าย รวมถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการซื้อขายนั้น และกำหนดวิธีการชำระเงินให้กับผู้ซื้อ ทั้งนี้ ผู้ขาย/ผู้ส่งออกจะต้องตรวจสอบสิทธิพิเศษทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อขอหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดกับกรมการค้าต่างประเทศ ตามที่ผู้นำเข้า หรือผู้ซื้อต้องการ จากนั้นผู้ขาย/ผู้ส่งออก จัดทำใบส่งชื่อ และรายการสินค้าไม้ (Invoice และ Packing List) ให้กับผู้ซื้อ โดยผู้ขาย/ผู้ส่งออกสินค้าไม้ จะใช้เอกสาร Invoice และ Packing List นี้เป็นเอกสารประกอบในการยื่นขออนุญาต หรือแจ้งความประสงค์ในการส่งออกกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) ยื่นขอหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้า หรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร กับกรมป่าไม้ โดยกรมป่าไม้จะดำเนินการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบไม้และประทับตรา อ.อ.ป. โดยผู้ส่งออก (อ.อ.ป.) เป็นผู้นำตรวจสอบสินค้าไม้

(3) เมื่อได้หนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้า หรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร จากกรมป่าไม้ เรียบร้อยแล้วจะใช้เอกสารดังกล่าวในการยื่นขออนุญาต หรือแจ้งความประสงค์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ดังนี้

- ยื่นขอใบอนุญาตให้ส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร กับกรมป่าไม้ ผ่านระบบ RFD Single Window

- ยื่นแจ้งความประสงค์ขอใบรับรองสุขอนามัยพืช หรือ Phytosanitary Certificate (PC) กับ กรมวิชาการเกษตร ซึ่งปัจจุบันเป็นใบรับรองสุขอนามัยพืชแบบอิเล็กทรอนิกส์ (ePhyto Certificate) ผ่านระบบ National Single Window : NSW โดยเป็นหนังสือสำคัญเพื่อรับรองว่าพืช เชื้อพันธุ์พืช หรือพาหะ ที่ส่งออกปลอดจากศัตรูพืช ตามเงื่อนไขและข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้าปลายทาง ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะไปตรวจสอบการมยาในวันที่ผู้ส่งออกนำสินค้าที่ต้องการส่งออกไปที่ด่านศุลกากรขาออก

- ผู้ซื้อ หรือ ผู้ขาย/ผู้ส่งออก จองสายเรือ และตู้คอนเทนเนอร์ จนได้เอกสารการจองเรือ (Booking เรือ)

(4) ตัวแทนออกของ หรือ Shipping ของ อ.อ.ป. (ที่ อ.อ.ป. ตกลงจ้าง) ซึ่งได้ลงทะเบียนเป็นตัวแทนออกของกับกรมศุลกากรเรียบร้อยแล้ว ส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาออกให้กับกรมศุลกากร จนได้รับการอนุมัติ จากนั้น อ.อ.ป. ชำระอากรขาออกตามที่กรมศุลกากรกำหนด ในขณะเดียวกัน ในขั้นตอนนี้ จะดำเนินการบรรจุสินค้าไม้เข้าตู้คอนเทนเนอร์ และเคลื่อนย้ายไปยังด่านศุลกากรขาออก โดย Shipping จะเป็นผู้จัดทำใบกำกับตู้

(5) เมื่อสินค้าไม้ที่บรรจุอยู่ในตู้คอนเทนเนอร์เคลื่อนที่ไปถึงด่านศุลกากรขาออกแล้ว จะต้องผ่านด่าน X-ray ก่อนเป็นลำดับแรก และ Shipping จะเป็นผู้ประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการในพิธีศุลกากร

(6) จากนั้น เจ้าหน้าที่ด่านศุลกากร เจ้าหน้าที่ด่านป่าไม้ ทำการเปิดตู้คอนเทนเนอร์เพื่อตรวจสอบสินค้าไม้ร่วมกับผู้ส่งออก (อ.อ.ป.) เมื่อตรวจสอบเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช กรมวิชาการเกษตร ที่ อ.อ.ป. ได้แจ้งความประสงค์ขอใบรับรองสุขอนามัยพืชไว้ในเบื้องต้น จะทำการควบคุมให้บริษัทที่รับผิดชอบมยา ทำการมยา เพื่อใช้ประกอบในการออกใบรับรองสุขอนามัยพืช ซึ่งหลังจากมยาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการปิดตู้คอนเทนเนอร์และล็อกซีลตู้คอนเทนเนอร์ที่บรรจุสินค้าไม้ทันที

(7) ขนส่งตู้คอนเทนเนอร์ที่บรรจุสินค้าไม้ไปท่าเรือ และนำตู้คอนเทนเนอร์ขึ้นเรือ เพื่อรอวันที่เรือสินค้าออกจากท่าเรือต้นทาง ตามที่สายเรือระบุ เมื่อเรือสินค้าออกจากท่าเรือต้นทางแล้ว สายเรือจะจัดทำใบตราส่งสินค้าทางทะเล (Bill of Lading : BL) ให้กับผู้ส่งออก ซึ่งเป็นเอกสารที่ผู้รับขนส่งสินค้าออกให้กับผู้ส่งสินค้าเพื่อแสดงว่าได้มีการรับสินค้าเพื่อนำไปส่งยังจุดหมายปลายทางที่ผู้ส่งสินค้ากำหนด

(8) เมื่อได้รับเอกสารใบตราส่งสินค้าทางทะเล (Bill of Lading : BL) แล้ว จะใช้เอกสารดังกล่าวประกอบในการขอเอกสารในการส่งออก ดังนี้

- หนังสือรับรองถิ่นกำเนิด (Certificate of Origin) จากกรมการค้าต่างประเทศผ่านระบบ DFT SMART CO หรือระบบตามที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด

- ใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate) จากกรมวิชาการเกษตร

- เอกสารรับรองการรมยา (Fumigation Certificate) จากบริษัทที่จ้างให้รมยา

2.3 เอกสารที่ผู้ส่งออกต้องรวบรวมให้กับผู้ซื้อสินค้า เพื่อให้นำเข้าสินค้าที่ประเทศปลายทาง

มีดังนี้

(1) ใบสั่งซื้อ และรายการสินค้าไม้ (Invoice และ Packing List)

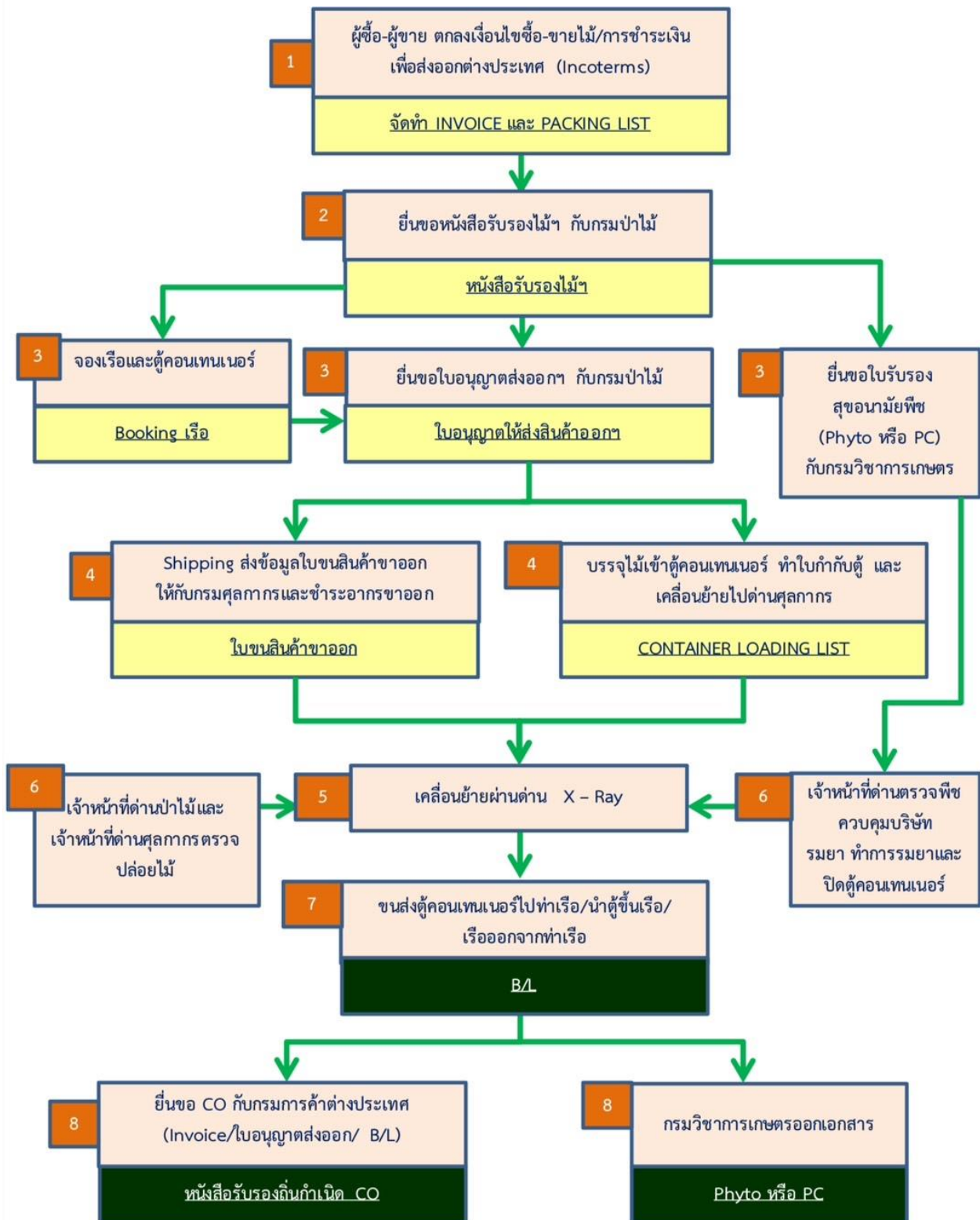
(2) ใบตราส่งสินค้าทางทะเล (Bill of Lading : BL)

(3) หนังสือรับรองถิ่นกำเนิด (Certificate of Origin)

(4) ใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate)

(5) เอกสารรับรองการรมยา (Fumigation Certificate)

ผังงานการส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ไปจำหน่ายต่างประเทศ

3. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

การส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ต้องดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานเกี่ยวข้องกำหนด ทั้งนี้ ผู้ส่งออกจำเป็นต้องศึกษา กฎ ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติก่อนการดำเนินการเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น และไม่ให้เสียเวลาหรือล่าช้าในขั้นตอนการส่งออกสินค้าไม้ ซึ่งกระบวนการส่งออกไม้ไปจำหน่ายต่างประเทศในแต่ละขั้นตอนมีระยะเวลาที่ค่อนข้างจำกัด ซึ่งหากผิดพลาดจะทำให้เกิดความเสียหายได้

4. ประเด็นความรู้ที่สำคัญ

การส่งออกสินค้าไม้ไปจำหน่ายต่างประเทศ ผู้ส่งออกต้องดำเนินการขอเอกสารสำคัญในการส่งออกจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมศุลกากร กรมการค้าต่างประเทศ บริษัทผู้รับประกันภัย เป็นต้น ซึ่งเอกสารที่ได้รับจะมีทั้งเอกสารที่ใช้สำหรับภายในประเทศเพื่อประกอบการขออนุญาตจากหน่วยงานต่าง ๆ และเอกสารที่ใช้ในต่างประเทศ โดยเอกสารที่ใช้ในต่างประเทศ ผู้ส่งออกจะจัดทำ/ยื่นขอเอกสารจากหน่วยงานที่มีอำนาจในการจัดทำ ซึ่งจะดำเนินการจัดทำได้เรียบร้อยครบถ้วนเมื่อเรือสินค้าได้ออกจากท่าเรือต้นทาง จากนั้นผู้ส่งออกจะส่งมอบเอกสารให้กับผู้ซื้อสินค้าเพื่อให้นำเข้าสินค้าไม้ที่ประเทศปลายทางต่อไป และเนื่องจากกฎ ระเบียบ และข้อกำหนดด้านการส่งออกมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้ส่งออกจึงจำเป็นต้องติดตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการดำเนินการส่งออกสินค้าไม้เป็นประจำ ทั้งนี้ เพื่อให้การส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดไว้ และทันต่อระยะเวลาอันจำกัดในการดำเนินการส่งออกไม้ให้กับผู้ซื้อ

5. บทสรุป

การส่งออกสินค้าไม้ (ไม้สักท่อนและไม้สักแปรรูป) ไปจำหน่ายต่างประเทศ ผู้ส่งออก จะต้องปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานเกี่ยวข้องกำหนด โดยขั้นตอนการส่งออกสินค้าไม้ในขั้นตอนสุดท้าย ผู้ส่งออกจะดำเนินการรวบรวมเอกสารดังนี้

- (1) ใบสั่งซื้อ และรายการสินค้าไม้ (Invoice และ Packing List)
- (2) ใบตราส่งสินค้าทางทะเล (Bill of Lading : BL)
- (3) หนังสือรับรองถิ่นกำเนิด (Certificate of Origin)
- (4) ใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate)
- (5) เอกสารรับรองการรมยา (Fumigation Certificate)

โดยเอกสารลำดับที่ (2) – (5) ผู้ส่งออกจะได้รับและสามารถจัดทำได้หลังจากที่เรือสินค้าได้ออกจากท่าเรือต้นทางเรียบร้อยแล้ว 2 – 3 วันทำการ ซึ่งผู้ส่งออกจะต้องเร่งรัดจัดทำและรวบรวมเพื่อส่งมอบให้ผู้ซื้อสินค้าใช้เป็นเอกสารสำคัญในการนำเข้าสินค้าที่ประเทศปลายทางต่อไป ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า และข้อผิดพลาด ผู้ส่งออกจึงจำเป็นต้องมีความรอบคอบ เพื่อให้ได้เอกสารที่ถูกต้องและทันต่อระยะเวลา ซึ่งหากเอกสารมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขให้เร็วที่สุด เพื่อให้ผู้ซื้อสินค้าได้รับเอกสารเหล่านี้ในการนำเข้าสินค้าที่ประเทศปลายทางต่อไป
